

علی مطهری و احمد زید آبادی پاسخ دادند؛ آیا بسترهای لازم برای رسیدن به یک گفتمان فراگیر وجود دارد؟

گفت‌وگو؛ ایدئالی که چراغ می‌خواهد

عبدالرحمن فتح‌الهی: آنچه در دور جدید اعتراضات به شکل بارزی قابل مشاهده بود و به‌عنوان یک هشدار و زنگ خطر به مقامات عمل کرد، به نبود زمینه لازم برای گفت‌وگو میسان طبقات مختلف جامعه و به‌خصوص فقدان و خلا کانال گفت‌وگو میان ملت و مسئولان بازمی‌گشت؛ درحالی‌که جوامع در دنیای امروز نیاز دارند فضای بحث و گفت‌وگو به شکل جدی در بطن و متن تحولات آنها وجود داشته باشد.

در واقع وجود گفت‌وگو و به‌خصوص اهمیت‌دادن به گفت‌وگوی انتقادی در یک جامعه باعث می‌شود تا آن جامعه رقابتی شود و فضا برای ترویج گفتمان دموکراسی‌خواهی فراهم شود. وضعیت کنونی به‌خوبی نشان از آن دارد که نوعی لجاجت سیاسی از سوی برخی گروه‌ها، جای خود را به تفاهم ملی به‌عنوان موتور محرکه و پیشران دموکراسی در کشور داده است. درحالی‌که نباید و نمی‌توان این مهم را نادیده گرفت که از رهگذر وجود زمینه‌های گفت‌وگو در یک جامعه است که اقتصاد، تولید، سازندگی، توسعه، همکاری

عبدالرحمن فتح‌الهی

و هماهنگی میان اجزای مختلف یک جامعه شکل می‌گیرند و نهایتاً ساختار سیاسی موفق به تأمین رفاه و آزادی عمومی برای مردم خواهد شد. تقویت و اهمیت‌دادن به گفت‌وگو در جامعه و تأکید بر معنای گفت‌وگوی انتقادی باعث می‌شود تا آنچه به‌عنوان سیاست‌ها و برنامه‌های دولت و برخی جریان‌ها، ذیل سنت‌های اشتباه هستند، مورد نقادی و بررسی قرار گیرند. در این شرایط این برنامه‌ها مورد بازتعریف و بازنگری قرار خواهند گرفت و جای خود را به راه‌حل بهتر، دقیق‌تر و مبتنی بر اقتضانات کنونی جامعه خواهند داد.

به واقع اتفاقات چند هفته گذشته در کشور به واسطه دور جدید اعتراضات باید درسی برای مسئولان باشد تا از گفت‌وگو، حتی گفت‌وگوی انتقادی در جامعه حمایت کنند؛ چراکه گفت‌وگوی انتقادی سیاسی و اجتماعی حقی است عام که همه افراد جامعه می‌توانند از آن برای بیان نگاه خود استفاده کنند. با درنظرگرفتن حضور پررنگ جوانان و نوجوان در دور جدید اعتراضات اتفاقا باید به شکل خاصی برای این قشر به‌عنوان مهم‌ترین قشر جامعه زمینه

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی: احمد زیدآبادی چیز، آن دسته از چهره‌های سیاسی است که همواره به گفت‌وگو اعتقاد داشته است.

به‌همین دلیل راه‌حل کشور برای عبور از این بحران‌های فعلی را شکل‌گیری فضا و زمینه مناسب در راستای گفت‌وگو می‌داند؛ اما با توجه به دور جدید اعتراضات تا چه اندازه فضا برای گفت‌وگو وجود دارد و اینکه بدنه معترضان که عمدتاً از جوانان و نوجوانان دهه ۸۰ تشکیل شده‌اند، تا چه حد گفت‌وگوپذیر هستند، سوالات محوری است که «شرق» در کپ‌وگفت با این روزنامه‌نگار باسابقه و تحلیلگر مسائل سیاسی به دنبال یافتن پاسخ‌های آن است.

عبدالرحمن فتح‌الهی

اهل مطالعه نیستند و از طریق فضای مجازی به تحلیل تحولات می‌پردازند و اصولاً از پنجره شبکه‌های اجتماعی همه چیز را رصد می‌کنند؛ هرچند سرانله مطالعه کل جامعه ایران هم بسیار پایین و ناچیز است؛ بنابراین مشخصاً جوانان و نوجوان دهه ۸۰ از پایگاه تحلیلی چندان قوی به دلیل نبود پشتوانه مطالعاتی برخوردار نیستند؛ درحالی‌که در مقام قیاس به نظر می‌رسد جوانان و نوجوانان بیش از انقلاب در دهه‌های ۳۰، ۴۰ و ۵۰ اگر چه با حضور در گروه‌های عمدتاً چپ دست به مبارزه مسلحانه می‌زدند؛ اما از یک عقبه مطالعاتی بهره می‌بردند؛ هرچند یک سیر مطالعاتی محدود، خاص و ریل‌گذاری شده بود. حال با توجه به نکته مذکور جوانان دهه‌هشتادی را بدون عقبه مطالعاتی می‌توان اهل گفت‌وگو دانست؛ به‌ویژه آنکه بسیاری معتقدند دور جدید اعتراضات روی یک موج احساسی‌سوار شده بود؟

اولاً درخصوص جوانان و نوجوانان دهه‌های ۳۰، ۴۰ و ۵۰ قبل از انقلاب باید این‌نکته را بگوییم که این افراد احساس تبعهد اجتماعی بسیار پررنگ و شدیدی داشتند و این تصور را پیدا کرده بودند که بار نجات ایران روی دوش آنهاست. این تلکاز از اساس اشتباه بود.

- به چه دلیل چنین باوری دارید؟**

چون همین تصور غلط در ادامه بحران آفرین و مشکل‌زا شد. اساساً چنین وظیفه‌ای بر دوش نسل جوان قرار داده نشده است. اتفاقاً همان مطالعات این شرایط را به وجود آورد؛ چون جوانان و نوجوانان آن زمان با مطالعه کتاب‌های خاص فکر می‌کردند به یک نسخه‌ای برای نجات جامعه دست پیدا کرده‌اند؛ درحالی‌که نتیجه عملی کارشان برعکس بود؛ اما جوانان و نوجوانان فعلی چنین تعهد سنگینی را برای خود تعریف نکرده‌اند و احساس نمی‌کنند که بار نجات جامعه بر دوش آنهاست؛ بلکه بیشتر به دنبال علایق خود هستند و در تلاش‌اند تغییراتی را در حوزه زندگی خود ایجاد کنند. به بیان روشن‌تر جوانان و نوجوانان کنونی سعی دارند حوزه زندگی خود را از تعرض دولت و تحقیرشدن‌ها نجات

دهند و بنا همین اعتراضات خود به دنبال آن بودند که مانع از دخالت و تحقیرها در زندگی خود شوند. اتفاقاً از این منظر به نظر من جوانان و نوجوانان دهه‌هشتادی بیشتر اهل گفت‌وگو، مذاکره و مباحثه باشند تا جوانان و نوجوانان قبل از انقلاب؛ چون آنها با مطالعات خاص خود به دنبال مواردی بودند که عملاً راه گفت‌وگو را بسته بود و یک نوع ایدئولوژی بسته را در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ برای کشور شکل داده بود. شاید به‌همین دلیل هم دست به سلاح می‌بردند؛ اما اکنون ذهن جوانان و نوجوانان کشور ذهن بازتری است و به‌راحتی هم می‌توان که آنها گفت‌وگو و مذاکره کرد؛ اما مسئله و مشکل اینجاست که متأسفانه این افراد از سننین کودکی و مقاطع ابتدایی با فن

لازم و مساعد فراهم شود تا بتوانند در مسائل، تحولات و اتفاقات مربوط به زیست خود و محیط پیرامونی‌شان در همه سطوح و ابعاد اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی اظهارنظر کنند. از این منظر در مجموع گفت‌وگو و کارکرد آن به شکل جدی و پررنگی می‌تواند خود را در ارتقای اعتمادسازی، انسجام ملی و مشارکت‌دادن هرچه بیشتر شهروندان به‌ویژه جوانان در مدیریت کلان امور کشور نشان دهد.

درعین‌حال باید این‌را هم مدنظر قرار داد که گفت‌وگو ساده‌ترین و کم‌هزینه‌ترین روشی است که از آن می‌توان برای جذب جوانان در راستای مشارکت و حضور آنها در گفت‌وگو، از طریق نهادهای مدنی، انجمن‌ها و شورواها استفاده کرد و نهایتاً در راستای تقویت سرمایه‌های اجتماعی بهره برد؛ بنابراین حضور و تأکید بر گفت‌وگو و مشارکت‌دادن جوانان در گفت‌وگوها، احتساب و تعمیم آن به دایره حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی منجر به باورشدن مقوله اعتماد، مشارکت فعال، احترام جوانان به افکار

در گفت‌وگوی «شرق» با احمد زید آبادی مطرح شد

اولین و تنها راه حل عبور از بحران فعلی «گفت‌وگو» است

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

شاید در ظاهر گفت‌وگویی شکل بگیرد، اما یک امر تصنعی و یک بازی سیاسی است. البته این احتمال هم وجود دارد که شاید با همین روند موجود مذاکرات و گفت‌وگوها هم در ادامه شرایطی برای تغییر و تحولات شکل بگیرد. چون افکار عمومی به این نتیجه می‌رسد که این مذاکرات و گفت‌وگوها باید عمق پیدا کنند تا بتوانند به تغییر منجر شوند.

● **سؤال مهم دیگری که ذهن من را درگیر کرده، این است که یک تجربه فضای باز سیاسی را در سال‌های ۵۸ و ۵۹ و مشخصاً تا قبل از ۳۰ خرداد ۱۳۶۰ و دست‌بردن سازمان‌مناقین به سلاح داشتیم که البته آن اتفاق (دست‌بردن به سلاح)، عملاً فضا را به سمت یک فضای امنیتی پیش برد که تا امروز هم ادامه داشته است. اما چرا در آن سال‌ها که تلویزیون منظره شهید بهشتی و کبانوری را انجام داد، اکنون با این نگاه به هیچ فضا و بستری برای گفت‌وگو فراهم نمی‌شود؟**

چیزی که در مورد فضای باز سیاسی و اجتماعی سال‌های ۵۸ و ۵۹ مطرح می‌کنند قدری اغراق‌آمیز و غلوآمیز است. وقتی دولت قبل (بازرگان) از هم فروپاشیده بود و دولت مستقر (بنی‌صدر) هم توان جمع‌کردن و مدیریت امور را نداشت یک تقوُّق اجتماعی و سیاسی در کشور شکل گرفت و به همین دلیل تنوع بالای سیاسی هم به وجود آمد. در همان فضا برخی افراد به دلیل خصایل شخصی خود اهل گفت‌وگو، مباحثه و مذاکره به شکل آرام، منطقی و مدنی با هم بودند. ولی بسیاری هم با زور اقدام به گفت‌وگو می‌کردند. یعنی به زور افراد و جریان‌های مختلف‌تر وارد بحث و گفت‌وگو با خود می‌کردند تا در نهایت آن را به یک نقطه نرسست برسانند که بعد نگاه خود را اعمال کنند. پس تصویر فضای باز سیاسی در سال‌های ۵۸ و ۵۹ لزوماً به معنای آن نبود که بستر تام و تمامی برای گفت‌وگو وجود داشته است. اما همین فضای پراکنده سال‌های ۵۸ و ۵۹ منجر به ظهور یک دولت قدرتمند شد. مسئله اینجاست که این دولت قدرتمند که ظهور پیدا کرد و در ادامه متمرکز و یکدست شد، توانست خود را با تغییرات سیاسی و اجتماعی کشور مطابقت دهد و مرتب به تمرکز قدرت در یک جناح گرایش یافت که متأسفانه وضعیت را به اینجا کشانده است. این نقطه فعلی بدون تغییر نگرش‌ها، عملکردها و سیاست‌ها نمی‌تواند به گفت‌وگو و مذاکره ختم شود. اگر هم مذاکره‌ای وجود داشته و نجات نظرات خود را بیان کنند تا یک راه‌حل جمعی برای رفع آن به دست آید. اما از نظر آقایان همه راه‌حل‌ها برای همه مسائل سیاسی، اجتماعی، دیپلماتیک، امنیتی، فرهنگی، ورزشی، زیست‌محیطی و… مشخص است و جواب همه سوآلات هم داده شده است. به همین دلیل است که باز هم تکرار می‌کنم گفت‌وگوهای اخیر در تلویزیون اساساً گفت‌وگو نیستند. چون این نگاه عوض نشد و و راهکارها و عملکردها تغییر نکردند. بستری برای گفت‌وگو وجود ندارد.

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عمومی، پیگیری اهداف، نیازها و خواسته‌های‌شان از طریق تبادل اطلاعات و مذاکره می‌شود و دست آخر به توسعه ملی خواهد انجامید. با درنظرداشتن این اهمیت و کارکردهای متعدد گفت‌وگو باید اذعان کرد که گفت‌وگو، نه یک هدف، بلکه مسیری در راستای ایجاد اصلاحات و تأمین و تضمین ثبات سیاسی -اجتماعی به منظور بهبود وضعیت عمومی در جامعه و کل کشور است. واقعیت‌های کنونی در صحنه تحولات سیاسی و اجتماعی حکایت از آن دارد که برخلاف درنظرداشتن ضرورت گفت‌وگوی جدی در راستای برون‌رفت از بحران فعلی و بن‌بست جاری، آنچه مشاهده می‌شود، صرفاً تداوم نوعی فضای تنگ و محدود سیاسی است.

از این منظر است که «شرق» در مجموعه مصاحبه‌هایی با احمد زیدآبادی و علی مطهری سعی کرده است از ابعاد و جهات گوناگون به مقوله گفت‌وگوی سیاسی در شرایط حساس و ملتهب کنونی جامعه امروز ایران بپردازد و آن را واکاوی کند.

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی

عبدالرحمن فتح‌الهی